

ПРОКУРОР НАЗОРАТИНИНГ ҚОНУН УСТУВОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДАГИ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ

Тўйқулов Аббосжон Али ўғли

<https://doi.org/10.5281/zenodo.21785395>

Аннотация

Прокурор назоратининг ҳуқуқий моҳияти, унинг қонун устуворлигини таъминлаш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, давлат органлари фаолиятида қонунийликни таъминлашдаги ўрни кенг таҳлил қилинган. Шунингдек, Янги Ўзбекистонда амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотлари, рақамли технологияларнинг жорий этилиши, халқаро тажриба ва соҳани янада такомиллаштиришга доир таклифлар ёритилган.

Қонун устуворлиги демократик ҳуқуқий давлатнинг энг муҳим белгиси ҳисобланади. Давлат органлари, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан қонунларга оғишмай амал қилиниши жамиятда адолат, барқарорлик ва тараққиётни таъминлайди. Бу жараёнда прокуратура органлари алоҳида аҳамиятга эга бўлиб, улар қонунларнинг аниқ ва бир хил ижро этилиши устидан назоратни амалга оширади ҳамда инсон ҳуқуқларининг ишончли ҳимоя қилинишини таъминлайди.

Прокурор назоратининг асосий вазифалари қонун бузилишларини аниқлаш, уларни бартараф этиш, ҳуқуқбузарликларнинг сабаб ва шарт-шароитларини йўқотиш ҳамда қонун устуворлигини мустаҳкамлашдан иборат. Бу орқали давлат бошқаруви тизимида қонунийлик ва интизом таъминланади.

Прокуратура органлари фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш, жиноят ишлари бўйича қонунийликни таъминлаш, жазони ижро этиш муассасаларида инсон ҳуқуқларига риоя этилишини назорат қилиш, шунингдек тадбиркорлик субъектлари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш каби муҳим вазифаларни бажаради.

Сўнгги йилларда амалга оширилган суд-ҳуқуқ ислохотлари прокурор назоратининг самарадорлигини оширишга қаратилди. Электрон ҳужжат айланиши, рақамли платформалар, аналитик ахборот тизимлари ва идоралараро электрон ҳамкорлик қарор қабул қилиш тезлиги ҳамда шаффофлигини оширмоқда.

Халқаро амалиёт шуни кўрсатадики, Германия, Франция, Япония ва Жанубий Корея каби давлатларда прокурорлар фаолияти очиқлик, ҳисобдорлик ва рақамли технологиялар билан қўллаб-қувватланади. Ушбу тажрибалар миллий тизимни такомиллаштиришда муҳим аҳамиятга эга.

Муаммолар ва таклифлар

Айрим ҳолларда ҳуқуқий маданиятнинг пастлиги, рақамли инфратузилманинг тўлиқ шаклланмаганлиги ва идоралараро ахборот алмашинувидаги муаммолар прокурор назорати самарадорлигига таъсир кўрсатиши мумкин. Шу муносабат билан прокурорлар малакасини мунтазам ошириш, сунъий интеллектга асосланган таҳлил воситаларини жорий этиш,

электрон мурожаатлар тизимини ривожлантириш, ахборот хавфсизлигини кучайтириш ва аҳоли билан очиқ мулоқотни кенгайтириш мақсадга мувофиқ.

Хулоса

Хулоса қилиб айтганда, прокурор назорати қонун устуворлигини таъминлашнинг асосий ҳуқуқий механизмларидан бири ҳисобланади. Замонавий бошқарув усуллари, рақамли технологиялар ва халқаро стандартларни миллий амалиётга татбиқ этиш прокуратура органлари фаолияти самарадорлигини янада оширади ҳамда инсон ҳуқуқлари ҳимоясининг ишончли кафолатини мустаҳкамлайди.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси.
2. «Прокуратура тўғрисида»ги Қонун.
3. «Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида»ги Қонун.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг суд-ҳуқуқ соҳасига оид фармон ва қарорлари.
5. Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси.
6. Илмий мақолалар ва ҳуқуқшунослик дарсликлари.